

भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्

1. अधः दत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु । 4×1=4

कृषिनो नास्ति दुर्भिक्षं
जपतो नास्ति पातक
मौनेन कलहो नास्ति
नास्ति जागरतो भयम्

प्रश्ना :

- अ) कृषितः किं नास्ति?
आ) जपतः किं नास्ति?
इ) केन कलहः नास्ति?
ई) जागरतः किं नास्ति?

2. अधः दन्तम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु । 4×1=4

आदिकविः वाल्मीकि महर्षिः श्रीमद्रामायणम् रचितवान् । रामायणे सीतारामचरितम् अपवर्णितमस्ति । रामायणे सप्तकाण्डाः सन्ति । वनवाससमये श्रीरामः सीतया लक्ष्मणेन पञ्च वटीप्रान्ते निवसितवान्। तस्मिन् समये रावणः सीतीदेवी अपहृतवान् । श्रीरामचन्द्रः रावणं हत्वा लोके धर्मं स्थापितवान् ।

प्रश्ना :

- अ) आदिकविः कः ?
आ) रामायणे कति काण्डाः सन्ति ?
इ) श्रीरामचन्द्रः कं हत्वा धर्मं स्थापितवान् ?
ई) कः सीतादेवी अपहृतवान् ?

3. एकं श्लोकं पूरयित्वा भावं लिखन्तु । 1×4=4

शरीरमात्रेण ..... इवावशिष्टः
(अथवा)

प्रभूतमल्पकार्यं ..... प्रकीर्तितम्

II. भावव्यत्तीकरणम् - सर्जनात्मकता । 1×5=5

4. लोकहितार्थं भवन्तः किं करिष्यति ?

(अथवा)

कार्यं सामर्थ्यपूर्वकं यदि न क्रियते तर्हि किं भविष्यति ?

5. विवेकानन्दस्य सद्बोधनानि उद्धिश्य मित्राय पत्रं लिखन्तु। 1×5=5

(अथवा)

रघुकौत्सयोः वृत्तान्तं सम्भाषणरूपेण लिखन्तु।

III. भाषांशा :

6. अधः दत्तानां प्रश्नानां समाधानानि समाधानपत्रे लिखन्तु । 2×1=2

सूचना : अधः दत्तानां रेखाङ्कितपदानां निर्देशानुसारं समुचित समाधानं चित्वा लिखन्तु ।

अ) ..... कार्यं करोति (भवत् शब्दस्य प्रथमा विभक्ति रूपम्)

A) भवान्   B) भवतः   C) भवति

आ) अहं सदा .....। (समुचितधातुरूपम्)

A) हसतु   B) हसानि   C) हसथ

सूचना : अधः दत्तानां अतिलघुप्रश्नानां निर्देशानुसारं रेखाङ्कितपदानां समाधानानि लिखन्तु। 6×1=6

इ) बालः तत्रैव अस्ति । (सन्धिविघटनरूपम्)

ई) ग्रामविकासः अपेक्षितः । (विग्रहवाक्यम्)

उ) कामना अपेक्षिता। (समानार्थकपदम्)

ऊ) श्वा गृहं रक्षति। (समानार्थकपदम्)

ऋ) कार्यं सफलं भवेत्। (विरुद्धार्थकपदम्)

ए) नित्यं सत्यं वक्तव्यम् (विरुद्धार्थकपदम्)